

Confederació General del Treball de Catalunya (CGT)
Secretaria de Salut Laboral

GUIA SALUT LABORAL

Les Mútues d'Accidents de Treball i Malalties Professionals de la Seguretat Social (MATMPSS)

PREGUNTES I RESPOSTES

1.- Què són les Mútues d'Accidents de Treball i Malalties Professionals de la Seguretat Social?

Són associacions d'empresaris sense ànim de lucre, amb personalitat jurídica pròpia, que degudament autoritzades pel Ministeri de Treball i Inmigració es constitueixen per col·laborar amb la Seguretat Social.

Els seus membres tenen responsabilitat mancomunada.

2.- Quins serveis o prestacions són a càrrec de la mútua?

L'assistència sanitària des del mateix moment de l'accident o el reconeixement de la malaltia professional fins a la recuperació de l'accidentat, d'aquells treballadors per compte d'altri i de les empreses que estiguin associades a la mútua.

Les prestacions econòmiques des de l'endemà de l'accident fins a l'alta per curació en el període d'incapacitat temporal, i les prestacions econòmiques per invalidesa (incapacitat permanent, mort i supervivència). No assumeix el recàrrec de prestacions per accident de treball ja que aquest es una sanció que assumeix l'empresa.

Serveis socials d'higiene i seguretat en el treball, medicina preventiva, recuperació d'invalidesa i prestacions assistencials.

La prestació econòmica i el control de la incapacitat temporal derivada de contingències comunes dels treballadors de les seves empreses associades.

3.- Què és la Incapacitat Temporal (IT)?

És la situació de baixa per accident laboral, malaltia professional, malaltia comuna, o accident no laboral.

4.- Quants tipus d'incapacitat temporal poden gestionar les mútues?

La incapacitat temporal té dos vessants, un és per accident de treball o malaltia professional, i l'altre és la gestió econòmica per a les malalties comunes i els accidents no laborals. Les mútues poden gestionar ambdós.

5.- Quina gestió fan les mútues de la incapacitat temporal per l'accident de treball o la malaltia professional?

La normativa els permet dur a terme tant la gestió mèdica com l'econòmica des del primer dia, i els serveis mèdics decideixen quan s'emet la baixa o l'alta.

6.- Què és el subsidi o prestació econòmica per incapacitat temporal?

El subsidi o prestació econòmica és el que cobrarem (sou) mentre estem de baixa per incapacitat temporal.

7.- Quins requisits hem de tenir per cobrar aquest subsidi o prestació econòmica?

Per accident de treball o malaltia professional. No cal període previ de cotització en

aquests supòsits.

Per malaltia comuna. Haurem d'haver cotitzat 180 dies dins dels últims 5 anys.

Per accident no laboral. El mateix que si fos per accident de treball.

8.- Qui em pagarà el subsidi o prestació econòmica?

Per accident de treball o malaltia professional. Mentre estiguem en actiu, l'empresa és l'encarregada de pagar-nos (per pagament delegat).

Si s'acaba el contracte, ens pagarà la mútua per pagament directe fins que ens donin l'alta mèdica. Després passarem a cobrar de l'OTG (Oficina de Treball de la Generalitat de Catalunya) l'atur.

Per malaltia comuna o accident no laboral. Mentre estiguem en actiu, l'empresa és l'encarregada de pagar-nos (per pagament delegat).

Si s'acaba el contracte, ens pagarà la mútua per pagament directe fins que ens donin l'alta mèdica. Després passarem a cobrar de l'OTG l'atur si encara queda.

9.- Què cobraré mentre estigui de baixa per incapacitat temporal?

En cas d'accident laboral o malaltia professional. El percentatge és el 75% de la base reguladora.

Si mentre estem de baixa, s'acaba el contracte, seguirem cobrant el mateix i ens pagarà la mútua fins que ens donin l'alta. Un cop tinguem l'alta, cobrarem el que ens correspongui del subsidi de l'atur, si hi tenim dret.

En cas de malaltia comuna o accident no laboral. Els tres primers dies són a càrrec del treballador/a.

Des del quart dia i fins al vint-i-unè, el percentatge és el 60%, i del vint-i-dosè en endavant, el 75% de la base reguladora.

Si s'acaba el contracte i tenim dret a cobrar l'atur, els 180 primers dies cobrarem el 70%, i del dia que en faci 181 en endavant cobrarem el 60%.

10.- Quan començaré a cobrar la prestació econòmica?

En cas d'accident laboral o malaltia professional. Començarem a cobrar la prestació econòmica des de l'endemà de l'accident, ja que el dia de l'accident l'hem de cobrar com a dia treballat, encara que l'accident s'hagi produït a primera hora.

En cas de malaltia comuna o accident no laboral. Des del quart dia de l'emissió del comunicat de baixa del metge de capçalera de l'Institut Català de la Salut (ICS).

11.- Quina durada pot tenir la incapacitat temporal?

El període màxim són 12 mesos, excepte quan l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS) prevegi que dins dels 6 mesos següents el treballador pot ser donat d'alta per

curació, i tot plegat no passi de 18 mesos.

Quan es tracti de malaltia professional, hi pot haver un període d'observació de 6 mesos prorrogable per 6 mesos més.

12.- Quan puc perdre o em poden suspendre la prestació econòmica per incapacitat temporal?

Aquest dret pot ser denegat, anul·lat o suspès, per: actuació fraudulenta del treballador/a per obtenir o conservar el subsidi, per treballar per compte propi o d'altri mentre estem de baixa, o refusar o abandonar el tractament mèdic sense causa raonable.

13.- Pot sancionar-nos la mútua en cas de frau?

No, tan sols ho pot fer l'INSS com a òrgan gestor o la Inspecció de Treball.

14.- Què entenem per accident de treball?

Segons l'art. 115 de la Llei General de la Seguretat Social (Text Refós de 29 de juny de 1994) "*És qualsevol lesió corporal que el treballador pateix com a conseqüència del treball que executa per compte d'altri*".

15.- Què és necessari perquè es reconegui un accident de treball?

- Que el treballador pateixi una lesió corporal. S'entén com a lesió qualsevol dany o detriment corporal causat per una ferida, cop o malaltia.
- Que treballi per compte d'altri.
- Que l'accident sigui com a conseqüència del treball, és a dir, que existeixi una relació directa entre treball i lesió.

16.- Quins supòsits estan considerats també com accidents de treball?

Tenen també la consideració d'accident de treball:

- Els que pateix el treballador en anar o tornar de la feina, sense limitació horària i sempre que tingui lloc en el camí d'anada o tornada, que no es produeixin interrupcions, voluntàries, entre el treball i l'accident i que s'utilitzi l'itinerari habitual (in itinere).
- Els que pateix el treballador com a conseqüència de les tasques de l'exercici de càrrecs electius sindicals, i els desplaçaments per a desenvolupar-los.
- Els que pateix el treballador, que sense ser les tasques pròpies de la seva categoria professional, les executi en compliment de les ordres de l'empresari o espontàniament en interès del bon funcionament de l'empresa.
- Els esdeveniments per actes de salvament que tinguin relació amb el treball.
- Les malalties que contregui el treballador en realitzar el seu treball, sempre que se'n mostri la relació i no estigui recollida en el quadre de malalties professionals.

f) Les malalties patides anteriorment i que s'agreugen com a conseqüència de la lesió constitutiva de l'accident.

g) Les conseqüències de l'accident modificades per malalties intercurrents (ex. malalties sobrevingudes normalment per intervencions quirúrgiques).

17.- L'infart de miocardi produït al centre de treball es considera accident laboral?

La jurisprudència entén com accident de treball les lesions que pateixi el treballador durant el temps i lloc de treball. Per tant, si la mútua no ens reconeix com accident un infart en el lloc de treball o que va començar-hi, haurem d'anar als tribunals i demostrar que ha estat així, perquè la justícia resolgui.

18.- Quins accidents, fins i tot esdevenuts al centre de treball, no són considerats com a tals?

L'article 115 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, en el paràgraf 4 determina una sèrie d'exclusions:

a) Els que siguin deguts a força major aliena al treball, que no tinguin cap relació amb la feina que s'executava en esdevenir-se l'accident.

b) Els que siguin deguts a engany o imprudència temerària del treballador accidentat.

c) Els accidents derivats de l'actuació d'una altra persona sempre que no guardin relació amb el treball.

No es consideren com a força majors alienes al treball: la insolació, l'impacte d'un llamp i altres fenòmens de naturalesa anàloga, només en el cas que es treballi a la intempèrie.

19.- Què he de portar a la mútua si pateixo un accident a la feina?

El volant d'assistència. Aquest és un document no oficial, però d'ús comú a totes les mútues i que ha d'emplenar l'empresa amb les nostres dades bàsiques per acreditar el treballador en el moment que necessiti assistència sanitària per una causa directa del treball.

20.- Què és el comunicat d'accident?

És la comunicació oficial a l'autoritat laboral i a la mútua, que haurà d'emplenar l'empresa, quan es produeixi un accident de treball o recaiguda, que suposi l'absència del treballador del lloc de treball (baixa mèdica) com a mínim d'un dia, sense comptar el dia que es va accidentar, ja que l'ha de pagar l'empresari com a dia treballat.

21.- Quantes còpies es fan dels comunicats?

Avui en dia la comunicació és via telemàtica (Delt@), això fa que tant la mútua com l'empresa tinguin la facilitat d'enviar aquesta informació a l'autoritat laboral sense la necessitat de fer-ho en suport paper, no obstant això, l'empresa té l'obligació de lliurar una còpia impresa del comunicat al treballador/a.

22.- Si un treballador està desplaçat ocasionalment fora de la seva província i pateix un accident, on s'ha de presentar el comunicat d'accident?

Hi ha criteris diferents a l'hora d'interpretar l'Ordre ministerial de 16 de desembre de 1987. Només en el cas que l'accident sigui qualificat de greu o molt greu, s'ha de notificar a l'autoritat laboral de la província on s'ha produït.

23.- Quina cobertura té l'assistència sanitària per accident de treball i malaltia professional?

L'art. 12 del Decret 2766/1967, de 16 de novembre, diu que: "l'assistència sanitària per accident de treball i malaltia professional es durà a terme des del moment que es produeixi l'accident, o es diagnostiqui la malaltia professional i durant el temps que el seu estat i patologia ho requereixi", això vol dir, que serà a criteri dels metges de la mútua.

24.- El lliurament de medicaments, pròtesis i altres, és gratuït en el cas d'accident de treball o malaltia professional?

El mateix decret que s'ha esmentat abans diu que: "l'assistència sanitària per accident de treball i malaltia professional s'ha de fer arribar al pacient de la manera més completa, i ha de comprendre:

- a) El tractament mèdic i quirúrgic, les prescripcions farmacèutiques i totes les tècniques diagnòstiques.
- b) Aparells de pròtesi i renovació.
- c) La cirurgia plàstica i reparadora de les deformitats o mutilacions.

25.- El treballador ha d'anar als serveis mèdics que determini la mútua?

El treballador haurà d'anar preferentment, i sempre que sigui possible, als serveis sanitaris de la mútua. En el supòsit que no es compleixi aquest criteri, la mútua podria donar-li l'alta mèdica i econòmica.

26.- Com puc impugnar una alta mèdica si no hi estic d'acord?

Mitjançant reclamació prèvia en via administrativa en el termini de 30 dies des de la data de notificació de l'alta, en cas d'accident de treball només hi han quatre dies naturals per reclamar (RD 1430/2009), davant la Direcció Provincial de l' INSS. Si no hi ha resposta o és negativa, s'ha de tramitar via judicial davant el jutjat social. (És important saber que encara que impugneu l'alta, esteu obligats a anar a treballar).

27.- Si un treballador/a impugna l'alta mèdica, ha d'incorporar-se a l'empresa?

Quan impugnem una alta mèdica ho fem perquè entenem que encara no estem curats, encara que el document d'alta digui que estem capacitats per reprendre l'activitat laboral, això vol dir que l'endemà de la data de l'alta ens hem d'incorporar a la nostra feina, perquè si no ho fem, al tercer dia d'absència al treball, l'empresa pot utilitzar-ho com argument per acomiadar-nos. Això vol dir que, si hem impugnat l'alta, els tràmits per

decidir si tenim raó o no, són paral·lels a l'alta.

28.- Si la mútua ha de fer-me proves complementàries, rehabilitació o visites, que comporten que m'hagi de desplaçar, qui es fa càrrec de les despeses d'aquests desplaçaments?

La mútua s'ha de fer càrrec d'aquestes despeses, però hauran d'anar avalades pel facultatiu que ens atengui, que justifiqui aquests desplaçaments. Depenent de la gravetat de la situació mèdica del pacient, la mútua mateixa pot facilitar un mitjà de transport.

29.- Si considero que hi ha hagut un error mèdic quan m'està atenent la mútua, a qui he de reclamar?

Has de formular una reclamació prèvia a la Direcció Provincial de l'INSS per notificar-hi la possible negligència o mala praxi, després demanar informe a l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques (ICAM) que s'haurà de remetre a l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS), perquè en resolució dicti si hi ha hagut una mala actuació per part de la mútua.

30.- Si mentre estic de baixa per un accident de treball, l'empresa canvia de mútua, qui continuarà el meu cas?

En principi, qui s'ha de fer càrrec del teu cas és la mútua que l'ha iniciat, és a dir, si la mútua que et duia fins ara es diu A i l'empresa canvia a la mútua B, qui ha de seguir donant-te servei és la mútua A, però si per la teva seguretat les dues mútues es posen d'acord, pot ser que et doni servei la mútua B (sempre amb el teu consentiment).

31.- Què passa quan un treballador està de baixa per accident laboral i finalitza el seu contracte de treball?

El treballador continua percebent la prestació econòmica i assistencial a càrrec de la mútua fins a l'alta mèdica o l'extinció de la incapacitat temporal (sense consumir atur), i es passa posteriorment a la situació d'atur (si s'hi té dret).

32.- Què faig si la mútua, després de tenir-me uns dies de baixa, em deriva al metge de capçalera de la Seguretat Social i no hi estic d'acord?

Primer de tot, el metge de la mútua ens ha de donar un informe on expliqui les raons que té per derivar-nos a la Seguretat Social, amb aquest informe anirem al metge de capçalera i li explicarem els motius que ens fan considerar-ho un accident o malaltia de treball i no comuna. Si el metge de capçalera també entén que el que ens passa és derivat del treball, haurà d'activar la Instrucció 1/2007 de l'ICAM i serà l'INSS que determinarà si és accident laboral o no. **(Al final d'aquest document tens una explicació del procediment administratiu que s'ha de seguir)**

33.- En el supòsit que la mútua vulneri els nostres drets d'usuari, quin procediment es pot seguir?

En qualsevol establiment de la mútua (assistencial, hospitalari, administratiu etc.) han de tenir fulls de reclamacions, on podem exposar de forma detallada la nostra reclamació a

la Generalitat.

També podem fer un recurs davant el jutjat social, denunciar-ho a la Inspecció Mèdica (ICAM). Sindicalment, cal informar de la queixa la Comissió de Control i Seguiment de la Mútua, òrgan de representació institucional dels sindicats i els empresaris, on els sindicats majoritaris tenen representació.

34.- Si un treballador/a no està donat d'alta a la mútua i pateix un accident, la mútua es pot negar a atendre'l?

Encara que el treballador no estigui donat d'alta a la mútua, aquesta té l'obligació d'atendre el treballador com si ho estigués, una altra cosa seran les diligències que la mútua prengui contra l'empresa per tenir un treballador de manera fraudulenta.

35.- Què he de fer si pateixo un accident i el metge de l'empresa o l'encarregat no em volen fer el volant d'assistència per anar a la mútua i em diuen que estigui uns dies a casa de descans pagat?

El que s'intenta fer amb aquesta situació és amagar un accident de treball, i això és incomplir la normativa, per tant, si els fem cas, estarem incomplint la normativa igual que ells. Per tant, el que hem de fer és anar a la mútua, si aquesta es nega a acceptar l'accident anirem al metge de capçalera perquè ens doni la baixa mèdica (si ho creu oportú) i seguidament haurem de notificar-ho a la Inspecció de Treball, perquè actuï en conseqüència.

36.- Què vol dir que els metges de la mútua em volen fer una proposta de barem o una incapacitat permanent?

Si els serveis mèdics de la mútua entenen que ja no poden fer res més per tal que la nostra salut retorni al grau que tenia abans de patir l'accident de treball, podran fer una proposta d'un barem o d'una incapacitat permanent (en funció de les seqüeles que ens hagin quedat) a l'ICAM, perquè ho avaluï. Si l'ICAM ratifica la proposta de la mútua, la lliuraran a l'INSS, perquè emeti una resolució amb un barem o amb un grau d'incapacitat permanent.

37.- Què és un barem?

El barem és una quantitat econòmica fixada prèviament per l'Estat, que diu quin és el preu per la pèrdua d'un membre del nostre cos o les seqüeles estètiques que hi pot haver després d'un accident. Aquesta quantitat fixa s'abona en un sol pagament.

38.- Quants tipus o graus d'incapacitat permanent hi ha?

La Llei General de la Seguretat Social ens diu que hi ha quatre graus d'incapacitat permanent o invalidesa.

a) Incapacitat permanent parcial per a la professió habitual.

Aquest tipus d'invalidesa no ens impedeix seguir fent les tasques que desenvolupàvem abans de l'accident, la indemnització econòmica és de 24 mesos del nostre sou, en un sol pagament.

b) Incapacitat permanent total per a la professió habitual.

Aquest tipus d'invalidesa ens impedeix desenvolupar la nostra tasca anterior a l'accident, per tant, no podem treballar en el mateix lloc de treball que abans de l'accident.

L'empresari ens rescindirà el contracte, sense percebre indemnització, i tan sols podrem continuar treballant en la mateixa empresa si ens contracten de nou per una feina que no tingui res a veure amb l'anterior, si no és així, haurem de buscar una nova feina en una altra empresa.

La incapacitat permanent total té una pensió vitalícia del 55% de la base reguladora si tens menys de 55 anys, però hi ha un increment del 20% si en tens més de 55 i no tens feina.

c) Incapacitat permanent absoluta per a qualsevol professió.

Aquest tipus d'invalidesa impedeix al treballador que desenvolupi qualsevol feina o professió a la seva empresa o a una altra. La pensió vitalícia en aquest cas és del 100% de la base reguladora.

d) Gran invalidesa.

El treballador que, havent-li reconegut una incapacitat permanent absoluta, i com a conseqüència de les seves limitacions, necessita d'una tercera persona per a les tasques més elementals o bàsiques, com vestir-se, desplaçar-se, menjar, etc. Aquest tipus d'invalidesa té un increment econòmic entre un 45% i un 50% sobre el 100% d'una incapacitat absoluta.

39.- La incapacitat permanent es pot revisar?

Sí, i així ho diu l'article 143 de la Llei General de la Seguretat Social. Es pot fer per dues causes:

- a) Per agreujament o millora.
- b) Per error de diagnòstic.

40.- Qui s'encarregarà de pagar-nos la prestació econòmica d'una incapacitat permanent?

Quan es tracta d'una incapacitat permanent parcial (un únic pagament de 24 mesos del sou), és la mútua qui el farà, i per als altres casos (total, absoluta o gran invalidesa), la mútua ingressarà un dipòsit a la Seguretat Social perquè sigui aquest organisme qui ens el faci efectiu.

41.- Podem recórrer la resolució d'incapacitat permanent de l'INSS?

Si no estem d'acord amb la resolució de l'INSS, tenim 30 dies per presentar reclamació prèvia davant l'INSS. Si tampoc ens reconeixen aquest recurs, podem interposar demanda al jutjat social.

42.- En cas d'un accident mortal, quines prestacions es perceben?

Hi han tres tipus de prestacions:

Auxili per defunció. Es tracta d'un ajut per a les despeses del sepeli, d'un sol pagament, que actualment (any 2010) està quantificat en 39,08 euros.

Viduïtat. És una pensió vitalícia del 52% de la base reguladora que es pot incrementar si hi ha càrregues familiars o d'altres supòsits fins al 70%.

Orfandat. És una pensió que repercuteix als fills del causant, sigui quina sigui la naturalesa legal de la seva filiació. Aquesta pensió es rebrà fins als 18 anys dels fills o a majors de 18, segons els supòsits. La pensió serà d'un 20% de la base reguladora del difunt.

43.- Si he patit un accident i m'han d'implantar una pròtesi, però la que em proporciona la mútua és la bàsica, què puc fer?

Es pot demanar un ajut a la Comissió de Prestacions Especials de la mútua, perquè pagui la diferència per tal que t'implantin una pròtesi adequada a les teves necessitats.

Totes les mútues disposen d'un fons social que pot ajudar econòmicament qualsevol treballador/a que hagi patit un accident o malaltia professional. Aquest fons social serveix per pal·liar situacions de precarietat que poden sorgir com a conseqüència de l'accident o la malaltia.

44.- Si arran d'un accident de treball o una malaltia professional es generen necessitats econòmiques, despeses extraordinàries, desplaçaments de familiars o tractaments i/o pròtesis no cobertes per la mútua, qui ens pot ajudar?

Ens podem adreçar a la Comissió de Prestacions Especials per sol·licitar ajut per afrontar aquestes despeses extres que vénen sobrevingudes per l'accident de treball o la malaltia professional.

45.- Què és una malaltia professional?

L'art. 116 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social de juny de 1994 la defineix com: "La contreta a conseqüència del treball executat per compte d'altri en les activitats que s'especifiquin al quadre que s'aprovi per les disposicions d'aplicació i desenvolupament, i que està provocada per l'acció dels elements o substàncies que s'indiquin per a cada malaltia professional."

46.- Això vol dir que una malaltia desenvolupada a la feina pot ser considerada malaltia professional?

S'ha de diferenciar entre la malaltia contreta en el treball per causa d'agents químics, físics o biològics i la malaltia comuna que no té res a veure amb el treball.

Perquè tingui caràcter de malaltia professional, ha de reunir una sèrie de requisits que estan contemplats en el quadre del Reial decret 1299/2006, de 10 de novembre, sobre les malalties professionals reconegudes.

47.- Si es detecta una malaltia a la feina i no la inclou el llistat de malalties professionals reconegudes, quin tracte se li ha de donar?

Si la malaltia detectada no està inclosa en el quadre esmentat, però la conseqüència d'aquesta malaltia és el treball, l'article 115.2.e de la Llei general de la Seguretat Social diu que s'haurà de catalogar com accident de treball.

48.- Les malalties professionals apareixen al cap del temps, qui les ha de prevenir?

La Llei 31/1995 de Prevenció de Riscos Laborals diu que és l'empresari que, mitjançant un Servei de Prevenció, ha d'avaluar els llocs de treball. Aquesta avaluació ha d'identificar si a l'empresa hi ha risc de malalties professionals per als treballadors/es, si el resultat és afirmatiu, té l'obligació d'informar i formar dels riscos als treballadors/es, eliminar o minimitzar els efectes dels agents que puguin danyar la salut dels treballadors/es i donar-los els equips de protecció per evitar la contaminació, independentment d'això, s'ha de fer un seguiment sanitari específic per als riscos provocats per les malalties professionals que s'hagin detectat.

49.- Les malalties professionals apareixen al cap del temps, qui se n'ha de fer càrrec?

Quan a un treballador se li detecta una possible malaltia professional, l'entitat que se n'ha de fer càrrec des del principi és la mútua, en el supòsit que l'empresa estigui associada. Si no està associada a cap mútua, directament la Seguretat Social, o l'empresa, ja que l'article 77 de la Llei General de la Seguretat Social permet que les empreses puguin ser autoasseguradores, per tant, tindrien competències per gestionar les malalties professionals mitjançant els serveis mèdics.

50.- Quan es detecten en un reconeixement mèdic símptomes de malaltia professional que no incapacita temporalment el treballador, que s'ha de fer?

El metge que en l'exercici de les seves funcions professionals (sigui de capçalera o de la mútua) detecti símptomes d'una malaltia professional, que en aquell moment no requereixi baixa mèdica, però que si el treballador continua al seu lloc de treball podria requerir-la, ha de comunicar a l'empresa l'obligació del canvi de lloc de treball de la persona afectada, i indicar si aquest canvi té caràcter provisional o definitiu, i l'empresa està obligada a complir el dictamen mèdic de trasllat.

51.- Què és el volant d'assistència?

El mateix que en el cas d'un accident de treball, aquest volant és un document no oficial, però d'ús comú a totes les mútues i que ha d'emplenar l'empresa perquè el treballador pugui rebre assistència sanitària per part de la mútua per una causa professional (en aquest cas, si hi va per una malaltia professional).

52.- Què és el comunicat de malaltia professional?

És el document oficial que l'empresa haurà d'emplenar per adreçar-lo a l'autoritat laboral quan la malaltia es diagnostiqui.

53.- A qui s'ha de trametre el comunicat de malaltia professional?

L'empresa té l'obligació de comunicar-ho en els deu dies hàbils següents a la data del diagnòstic de la malaltia professional pel que fa a les dades d'afiliació del treballador i dades econòmiques.

Des del 2007, el comunicat de les malalties professionals es fa mitjançant un programa informàtic anomenat CEPROSS, que gestionen les entitats col·laboradores amb la Seguretat Social (mútues) o gestores com l'INSS on s'incorporaran les dades mèdiques de la malaltia. En qualsevol cas, el treballador pot demanar una còpia impresa a l'organisme que gestioni les malalties professionals de la seva empresa (sigui la mútua o l'INSS).

54.- Si es detecta una malaltia professional, hi ha cap període màxim d'estudi de la malaltia?

La Llei 42/1994, de 30 de desembre, al capítol II, article 32, punt 4t, diu que: "els períodes d'observació per malaltia professional en què es percebi la baixa en el treball, amb una durada màxima de 6 mesos, prorrogables per uns altres 6 quan s'estimi necessari per a l'estudi i diagnòstic de la malaltia".

55.- Són obligatoris els reconeixements per als treballadors/es de les empreses que tenen llocs de treball amb risc de malaltia professional?

Les empreses que han de cobrir llocs de treball amb riscos de malaltia professional han d'efectuar reconeixements mèdics previs i periòdics, obligatoris i gratuïts.

Aquests reconeixements són a càrrec exclusiu de l'empresari i ha de comunicar-ho a la mútua, que n'inclourà els resultats en un llibre de registre.

En qualsevol cas, els reconeixements o proves que es realitzin als treballadors seran els que menys molèsties els causin i siguin proporcionals al risc, i no es poden fer servir els resultats amb fins discriminatoris ni en perjudici del treballador.

56.- El treballador pot negar-se a fer un reconeixement mèdic si treballa en una empresa o activitat amb risc de malaltia professional?

El consentiment del treballador per dur a terme aquest reconeixement és bàsic, però s'exceptua en el cas que sigui imprescindible per avaluar l'estat de salut del treballador, dels seus companys o terceres persones que tinguin una relació amb aquesta activitat, o existeixi alguna disposició legal que ho determini.

57.- Hi ha cap tipus de sancions si l'empresari no du a terme els corresponents reconeixements mèdics de vigilància de la salut?

L'article 47 de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals qualifica de greu no portar a terme els reconeixements mèdics de proves de vigilància periòdica de l'estat de salut dels treballadors. Les sancions que corresponen a l'incompliment d'aquesta obligació per a l'empresari poden anar d'una sanció mínima de 1.503 euros a la sanció màxima de 30.000 euros.

58.- Tinc dret a demanar una còpia dels meus informes mèdics a la mútua?

L'article 13.1 de la Llei 21/2000, de 29 de desembre, DOGC 303 d'11.01.2001, sobre drets d'informació relatius a la salut i l'autonomia del pacient i la documentació clínica, diu:

Article 13 Drets d'accés a la història clínica

1. Amb les reserves assenyalades a l'apartat 2 d'aquest article, el pacient té dret a accedir a la documentació de la història clínica descrita a l'article 10, i a obtenir una còpia de les dades que hi figuren. Correspon als centres sanitaris regular el procediment per garantir l'accés a la història clínica.

2. El dret d'accés del pacient a la documentació de la història clínica mai no pot ser en perjudici del dret de tercers a la confidencialitat de les seves dades que figuren en l'esmentada documentació, ni del dret dels professionals que hi han intervingut a l'hora d'elaborar-la, que poden invocar la reserva de llurs observacions, apreciacions o anotacions subjectives.

També la Llei bàsica 41/2002, de 14 de novembre, reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica (BOE 274, de 15-11-2002) al seu article 18 reconeix el dret del pacient a tenir còpia de seva història clínica.

59.- Per què rebo una citació de la mútua quan m'ha donat la baixa mèdica el metge de capçalera?

Des del 1997, el reial decret 575/1997 permet a les empreses contractar la gestió de la IT per contingències comunes a les mútues, i aquestes mútues poden portar el control de les baixes per malaltia comuna o accident no laboral, ja que són les entitats encarregades de pagar el subsidi o prestació econòmica.

60.- Aquesta gestió només la pot fer la mútua?

Aquesta competència la té atribuïda l'INSS, però arran del RD 575/1997, l'empresari pot optar per contractar aquesta gestió a la mútua o continuar tenint l'INSS com entitat de control.

61.- Sóc delegat de la meva empresa, què puc fer si no estic d'acord que l'empresari contracti la gestió amb la mútua?

El Reglament de col·laboració de les mútues amb la Seguretat Social a l'article 69.3 diu que l'empresari abans de contractar aquest servei ha de sol·licitar informe previ obligatori als representants dels treballadors, per desgràcia aquest informe a hores d'ara no és vinculant, per tant, encara que el delegat/comitè no hi estigui d'acord, l'empresari pot fer la contractació.

62.- Des de quin dia em pot convocar la mútua?

Des del setzè dia de baixa, no abans.

63.- Com pot ser que diguin que les mútues paguen el meu sou quan estic

de baixa per malaltia comuna o accident no laboral, si és la meva empresa la que ho fa?

Les empreses de més de 6 treballadors estan obligades a fer el que s'anomena pagament delegat als seus treballadors, és a dir, l'empresa ens paga i aquesta quantitat la resta de les quotes que ha de fer efectives a la Seguretat Social.

64.- Puc negar-me a anar a la mútua?

Pots fer-ho si vols, però la llei permet a les mútues, si un treballador/a no hi acudeix quan el convoquen, activar l'alta administrativa. Què vol dir això? El treballador està de baixa mèdica (pel metge de capçalera), però la mútua deixa de pagar el subsidi econòmic, per tant, a final de mes l'empresa ens dirà que no tenim res a cobrar. Per això, malgrat tot, si la mútua ens convoca, sempre per escrit, hi hem d'anar.

65.- La mútua m'ha citat a un centre assistencial seu, qui em pagarà les despeses del desplaçament?

L'Ordre/TIN/971/2009, aprovada el 16 d'abril i publicada al BOE el 21 d'abril de 2009, al seu article 2 reconeix que: s'han de compensar les despeses generades per compareixences sol·licitades per les entitats gestores o mútues d'accidents de treball i malalties professionals. Per tant, a partir de la publicació d'aquesta Ordre, les despeses generades en els desplaçaments per comparèixer a la mútua les ha de compensar la mútua mateixa.

66.- La mútua m'ha demanat que els porti els informes i resultats de proves que tingui, ho he de fer?

Si tenim informes o proves de la nostra patologia, voluntàriament, podem portar-los si amb això aconseguim accelerar el procés de proves complementàries que ens facin falta, però, d'altra banda, els metges de la mútua poden demanar aquesta informació al metge de capçalera.

67.- Un cop m'han visitat, m'han dit que calen proves complementàries, ho poden fer?

Poden proposar-nos fer totes les proves que creguin necessàries relacionades amb la patologia que patim, i que serveixin per curar-nos bé i amb menys temps, i sempre que hi estiguem d'acord.

68.- Què faig si em proposen avançar una intervenció quirúrgica que en el servei públic de salut trigaran a poder-me fer?

La mútua no pot fer ni dur a terme res que no tingui la nostra acceptació, i una intervenció quirúrgica no és diferent. És més, per dur-la a terme, a part de la nostra autorització, necessitarà la de l'ICS.

69.- La mútua pot donar-nos l'alta quan estem de baixa pel metge de capçalera?

La mútua no té facultats per donar altes mèdiques del sistema públic de salut, el que sí

que pot fer és elaborar una proposta d'alta al metge de capçalera argumentant-hi per què creu que ja ens han de donar l'alta. L'última decisió serà la del metge de capçalera. D'altra banda, la mútua també pot fer una proposta argumentada d'alta a l'ICAM (Inspecció Mèdica), i serà l'ICAM qui prendrà la decisió d'emetre l'alta o mantenir la baixa. Aquest òrgan sí que pot emetre altes mèdiques per sobre de l'opinió del metge de capçalera. L'alta de l'ICAM és d'efectes immediats, això vol dir que l'endemà hem de reincorporar-nos a la feina. En aquest cas, podem recórrer l'alta davant la Direcció Provincial de l'INSS.

70.- Amb aquesta gestió, les mútues substitueixen les funcions de sistema públic de salut?

De moment, les mútues sols poden exercir el control de la baixa mèdica per malaltia comuna o accident de treball no laboral, perquè són les entitats pagadores d'aquesta gestió econòmica i, per tant, la llei els permet dur a terme aquest control, és per això que el sistema públic de salut és el responsable del vessant mèdic i la mútua de l'econòmic. Aquesta gestió és una amenaça per al sistema públic de la salut, suposa uns trapàs de diners públic a mans privades que atenta contra el sistema d'equitat i suposa una mesura de control del absentisme laboral amb persecució del treballador malalt.

DEMANA SUPORT EN TOT MOMENT ALS DELEGATS I DELEGADES DE LA CGT

**LA SALUT NO ES VEN
DEFENSA'T AMB LA CGT**

RECLAMACIONS DE CONTINGÈNCIES LA INSTRUCCIÓ 1/2007 DE L'ICAM

Que és?

La instrucció 1/2007 de l'ICAM és un procediment administratiu que estableix l'actuació de l'Administració de Catalunya a partir del moment que el metge o metgessa d'atenció primària del sistema públic de salut (o de capçalera) sospita que una situació de baixa laboral és d'origen laboral i aquesta situació no és reconeguda per la Mútua d'Accidents Professionals de la Seguretat Social (a partir d'ara, Mútua) o per l'empresa.

Quines administracions hi estàn implicades?

De forma habitual les administracions públiques implicades en una situació de determinació de contingència són múltiples; algunes, autonòmiques i altres, estatals.

Les administracions implicades i llurs funcions fonamentals, en relació amb aquesta instrucció, són les següents:

- Els metges i metgesses de capçalera, que inicien el procediment a partir de la sospita que una baixa és d'origen professional.
- Les Unitats de Salut Laboral (a partir d'ara, USL), que són organismes especialistes en salut laboral i asesoren i emeten informes i dictàmens als metges i metgesses de capçalera.
- La Inspecció de Treball i de Seguretat Social (a partir d'ara, ITSS), que té competències per verificar i certificar les exposicions laborals, sempre que sigui necessari.
- L'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques (a partir d'ara, ICAM), que té la funció d'emetre dictamen a l'Institut Nacional de la Seguretat Social sobre l'origen professional d'una baixa.
- L'Institut Nacional de la Seguretat Social (a partir d'ara, INSS), que és qui determina si una patologia o una situació de baixa és d'origen professional.

En aquesta instrucció també hi estàn implicades les mútues, ja que són les entitats col.laboradores de la Seguretat Social que en primera instància reconeixen les malalties professionals i els accidents de treball (en aquest cas, a partir de la comunicació de l'empresa, i en cas de les malalties professionals són les mateixes mútues que les declaren).

Aquest conjunt d'administracions públiques implicades, i les funcions pròpies de l'ICAM expliquen que aquest procés hagi estat acordat en l'àmbit del Consell Asesor de l'ICAM, on participen les administracions abans esmentades, les organitzacions sindicals i empresarials més representatives, i les mútues.

Qui inicia el procediment?

Com hem assenyalat anteriorment, aquest procediment sempre l'inicia el metge o metgessa de capçalera, i sempre davant d'una sospita que una baixa laboral té l'origen en una exposició laboral, ja sigui per accident de treball o per malaltia professional.

Per a quins casos serveix?

- Sempre es tractarà d'un dany a la salut que el metge o metgessa de capçalera cregui que es tracta d'una situació de baixa, és a dir, una incapacitat per realitzar la feina habitual.
- El metge o metgessa de capçalera ha de sospitar que el dany té l'origen en una exposició laboral.

- Aquest procediment administratiu es pot aplicar al conjunt de les contingències professionals (accidents de treball i malalties professionals), i tant si es tracta de la primera baixa com si es tracta d'una recaiguda (evidentment, també estariem parlant d'un alta prematura).

Aquesta instrucció no serà d'aplicació en aquells casos que, no havent-hi comunicat d'accident de treball o malaltia professional, prima la discussió jurídica sobre la mèdica. La instrucció fa referència a dos exemples concrets:

- Els accidents *in itinere* o en missió, no reconeguts per l'empresa o per la mutua,
- Quan la discrepància que s'ha de resoldre està relacionada amb el lloc i l'hora en que es produeix l'accident. Aquest supòsit es refereix al que habitualment coneixem com a causes naturals (infarts, accidents vasculocerebrals...)

Amb aquesta formulació s'ha superat un dels obstacles més importants del procés anterior, ja que en quedaven exclusos el conjunt de processos que no comptessin amb una comunicació d'accident de treball o malaltia professional.

EL METGE/ METGESSA DE CAPÇALERA, SI SOSPIA QUE UNA SITUACIÓ DE BAIXA ÉS D'ORIGEN PROFESSIONAL, HA D'EMETRE LA BAIXA I POSAR EN MARXA LA INSTRUCCIÓ 1/2007 DE L'ICAM

Estructura de la instrucció 1/2007 de l'ICAM

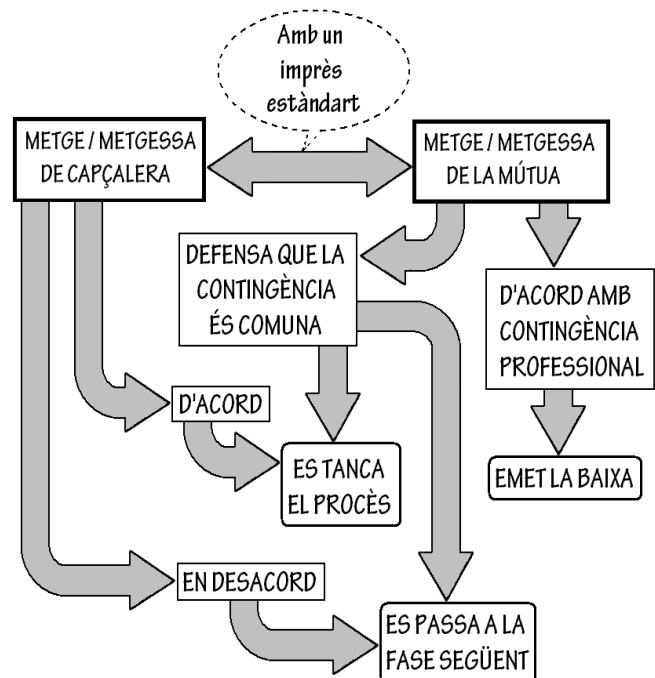
La instrucció està estructurada en dues fases:

- A la primera, estableix la relació entre el metge de capçalera i la mútua
- A la segona, estableix l'actuació quan el metge de capçalera creu que la contingència és professional i el de la mútua creu que és d'origen comú. En aquesta fase s'estableix com actuen les diferents administracions públiques que actuen en aquest casos.

Primera fase: comunicació entre el metge de capçalera i la mútua

Aquesta fase de comunicació entre el metge o la metgessa de capçalera i el de la mútua es realitza mitjançant un imprès estàndard en el qual el primer assenyalava els motius i les limitacions per les quals considera que la situació de baixa és d'origen laboral, i el metge de la mútua accepta o no la proposta, i en qualsevol cas ho raona.

Com es demostra a l'esquema, segons la resposta del metge o metgessa de la mútua, ens podem trobar davant de tres situacions:

1. Que el metge de la mútua estigui d'acord amb el de capçalera que la patologia és d'origen laboral. En aquest cas la mútua ha de donar la baixa per contingència professional i el metge de capçalera anul·la la baixa d'origen comú.

2. Que el metge de la mútua no estigui d'acord que la patologia sigui d'origen professional i la seva argumentació convenci el de capçalera. En aquest cas, finalitza el procés.
3. Que el metge de la mútua no estigui d'acord que la patologia sigui d'origen professional i el de capçalera continuï creient que és professional. En aquest cas, el metge de capçalera continua el procés de determinació de contingència i es passa a la segona fase de la instrucció.

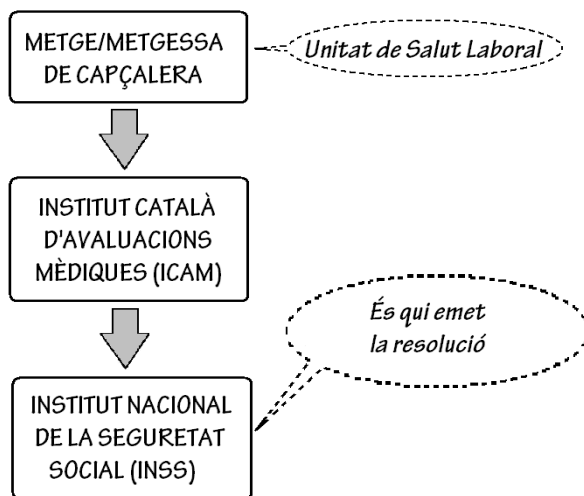
La instrucció assenjala que el termini màxim d'aquesta fase és de 5 dies hàbils, i en el cas de que el metge de la mútua no respongui, es passa a la segona fase.

Segona fase: actuació dels diferents organismes públics

En aquesta segona fase la instrucció diferencia entre dues situacions:

1. Quan hi ha un comunicat anterior d'accident de treball o malaltia professional. Sota aquest supòsit normalment es parla de situacions d'altres prematures o recaigudes.
2. Quan no hi ha cap comunicat previ d'accident de treball o de malaltia professional.

Procediment quan hi ha un comunicat anterior d'accident de treball o malaltia professional

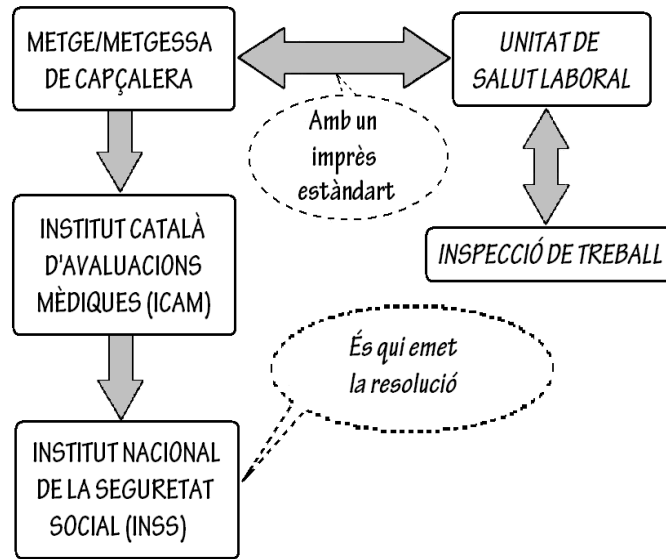
En aquest supòsit el procediment és senzill, ja que el metge d'atenció primària amb la documentació adient (full d'interconsulta sistema públic-mútua, comunicat d'accident de treball o malaltia professional,...) fa la seva proposta al ICAM; aquest, després de la revisió mèdica al treballador o treballadora afectat/da envia el seu dictamen a l'INSS, que és l'organisme que resol definitivament. Si el metge o metgessa de capçalera ho creu convenient, pot demanar suport a l'USL.

Procediment quan no hi ha un comunicat anterior d'accident de treball o malaltia professional.

Aquest supòsit és una mica més complex que l'anterior, ja que, com que no hi ha comunicat d'accident de treball ni de malaltia professional, és necessari comptar amb una certificació conforme existeix una exposició laboral que està provocant una lesió.

Davant d'aquesta situació, el metge o metgessa de capçalera remet al treballador/a a la USL, que fa un estudi de la malaltia. Si és necessari, ja que no existeix una certificació de

l'exposició que ha provocat la lesió, la USL comunica el cas a la ITSS, que actua i emet el seu informe per a la USL. La USL, tot recollint l'informe de la ITSS i de la seva revisió mèdica, emet informe o dictamen per al metge o metgessa de capçalera per establir si la patologia és d'origen professional o no.

Si la USL determina que la patologia és professional, el metge o metgessa de capçalera remet el conjunt de la documentació a l'ICAM perquè emeti un informe, si és el cas, per a l'INSS, i aquest ha de determinar si es tracta d'una contingència professional o no.

Si la USL determina que la patologia no és professional, el metge o metgessa de capçalera tancarà el cas.

Qui determina si és contingència professional?

Qui determina si la contingència és professional o comú és l'INSS, i sempre ha de comunicar la seva determinació al treballador. En tot cas, tant el/la treballador/a com la mútua, parts implicades en el procés administratiu, podran reclamar sobre la determinació.

DEMANA SUPORT EN TOT MOMENT ALS DELEGATS I DELEGADES DE LA CGT

Qui ha de informar al treballador/a afectat/da?

Informar al treballador/a afectat/da de l'estat del procediment és competència del metge o metgessa de capçalera. De manera específica la instrucció recull que l'USL i la ITSS envaran còpia del seu informe al treballador/a afectat/da.

El treballador/a afectat/da té dret a la informació de qualsevol dels informes de les administracions que intervenen demanant còpia a l'administració actuant. Si mentre es desenvolupa el procediment es produeix l'alta, continua el procés de la valoració i determinació de la contingència. Si l'exposició al risc persisteix després de l'alta, la probabilitat de una nova baixa és molt elevada.